

УДК 330

*Цікра А.О.**Студент група ФІ-203**КНЕУ імені Вадима Гетьмана**Климчук І.О.**к.п.н., доцент кафедри військової підготовки,**Національного Університету Оборони України**імені Івана Черняхівського*

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Повномасштабне вторгнення росії в Україну, яке почалося понад дев'ять місяців тому, призвело до великих людських жертв, масового переміщення населення та значного пошкодження інфраструктури. Величезним був також вплив на економічну активність: реальний ВВП [1] різко скоротився, інфляція [2] різко зросла, торгівля була серйозно порушена, а бюджетний дефіцит зріс до безпрецедентного рівня.

Попри те, що війна триває, українська влада, експерти та партнери вже активно розробляють плани повоєнного відновлення України. Війна в Україні — це безумовно катастрофа. Однак з іншого боку вона відкриває вікно можливостей, зокрема долучити до модернізації і відновлення країни світових експертів різних галузей.

4 липня у щоденному зверненні [3] Володимир Зеленський заявив, що відбудовою України потрібно займатися не після перемоги у війні, а вже зараз.

Важливим є врахування досвіду коли відбудовувати Європу після Другої Світової Війни почали аж через три роки після її завершення. До того життєздатність повоєнної західноєвропейської економіки підтримував імпорту з Північної Америки і субсидії та позики з США та Канади. Так не могло тривати довго, саме тому розробили план Маршалла — програму технічної і економічної допомоги Європі не лише для підтримки, але й для відновлення економіки. Якщо

економіку країни після війни не відновити, її потрібно буде постійно дотувати. І останнє у результаті виходить значно дорожче.

21 квітня Президент України підписав наказ про утворення Національної ради з відновлення України від наслідків війни. Це консультативно-дорадчий орган, на який поклали обов'язок власне розробити план відновлення.

До складу Національної ради з відновлення України від наслідків війни входять винятково представники Офісу Президента та Уряду. Однак до робочих підгруп Ради запрошують і представників громадськості та міжнародних експертів.

Згідно з повідомленнями очільника Офісу Президента, план розробили і презентували у Комітеті з питань економічного розвитку Верховної Ради 2 травня. Основні принципи на яких він побудований:

- повний доступ до ринків ЄС та Великої сімки;
- отримання статусу кандидата, а потім повноправне членство в ЄС;
- побудова економіки на принципах дерегуляції та лібералізації;
- налагодження логістичних маршрутів в західному напрямку;
- перехід від експорту сировини до переробки в тих галузях, які дають найбільшу експортну виручку;
- розвиток вітчизняного військово-промислового комплексу;
- самодостатність в енергетиці досягатиметься збільшенням видобування власного газу та розвитком атомної енергетики;
- кліматична модернізація;
- локалізація не менше 60% [4].

У липні на конференції в Лугано Україна представила потужний та всеохоплюючий план відновлення країни. Реалізація цієї стратегії розрахована на 10 років і вона отримала схвальні оцінки та підтримку від міжнародних партнерів. План включає в себе 15 програм. Найдорожчими стали пункти про відновлення та модернізацію житла та інфраструктури регіонів. На неї потрібно 150-250 млрд доларів. Розширення та інтеграція логістики з ЄС коштуватиме 120-160 млрд доларів. Третьою за вартістю стала програма енергетичної

незалежності та "зеленого" курсу. Вона вартує 130 млрд доларів. Також план відбудови включає виділення 60-80 млрд доларів на макрофінансову стабільність, 75 млрд доларів на забезпечення конкурентного доступу до капіталу, та по 50 млрд доларів на розвиток секторів оборони та економіки [5].

Відповідно до плану цьогогоріч Україні потрібно 60-65 млрд доларів на оборону та безпеку, відбудову зруйнованого житла та інфраструктуру й макроекономічну стабільність, тобто зростання економіки при стабільному рівні цін та мінімальному безробітті. Частину з цих коштів вже нам надали.

Згідно з представленим планом 750 млрд доларів планують профінансувати так:

1. 250-300 млрд доларів — партнерські гранти. Ці гроші підуть на оборону та безпеку, відбудову зруйнованого житла тощо;
2. 200-300 млрд доларів — кредити від партнерів. З них фінансуватимуть модернізацію інфраструктури, підтримку фінансової системи тощо;
3. 250 млрд доларів — приватні інвестиції. Вони вкладатимуться в інфраструктурні проекти тощо [6].

Проте Денис Шмигаль заявляв, що ключовим джерелом відновлення мають бути конфісковані активи Росії та російських олігархів. За словами прем'єр-міністра, це — 300-500 млрд доларів. Також частина коштів на відновлення надходитиме з бюджету України [7].

Водночас для руху в ЄС нам потрібно буде продовжити реформи, розпочаті до війни і узгодити своє законодавство з європейським. Наприклад, запровадити європейську систему сертифікації, продовжити велику приватизацію, антикорупційну і судову реформи.

Наразі Кабмін дозволив замовникам купувати усе необхідне за прямими договорами. Єдина умова — про ці закупівлі треба прозвітувати, можна одразу, можна після війни. Так само, як дозволили купувати усе необхідне для боротьби з COVID-19 напрямку навесні 2020 року. Але воєнним закупівлям, як і коронавірусним свого часу, теж потрібно буде поступово повертатися в конкурентне русло.

Таким чином, інструменти інвестиційно-інноваційного повоєнного відновлення України складаються як із традиційних галузей економіки (АПК, металургія, енергетика), відновлення зруйнованих галузей (ЖКГ, будівництво, логістика) так і створення нових галузей (зелена металургія, глибока переробка АПК).

Список використаних джерел:

1. ВВП України скоротився більш ніж на 37% - Держстат : Слово і діло аналітичний портал. 2022. <https://www.slovoidilo.ua/2022/09/09/novyna/ekonomika/vvp-ukrayiny-skorotyvsya-bilsh-nizh-37-derzhstat>
2. В Україні прискорилаь інфляція: на що найбільше зростають ціни: Слово і діло аналітичний портал. 2022. <https://www.slovoidilo.ua/2022/10/12/novyna/ekonomika/ukrayini-pryskorylasya-inflyacziya-najbilshe-zrostayut-cziny>
3. Володимир Зеленський. Відеозвернення від 04.07.2022 року: <https://m.facebook.com>. https://m.facebook.com/zelenskiy.official/posts/pfbid04pTBU4TaeYPdXhvJGUQy8RtyNM6ZmwNksQrf3umVqpkUnnLgEZsWUKwHRifYH86Ql?_rdr
4. Андрій Єрмак. Запис від 02.05.2022: t.me. <https://t.me/ermaka2022/427>
5. План відновлення України. <https://recovery.gov.ua/>
6. Ukraine's National Recovery Plan. National Recovery Council july 2022. https://uploads-ssl.webflow.com/621f88db25fbf24758792dd8/62c166751fcf41105380a733_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_ENG.pdf
7. Денис Шмигаль. Промова Прем'єр-міністра на сесії високого рівня «Рамка для сталого процесу відновлення в Україні» в межах Конференції з питань відновлення України: Урядовий портал. <https://www.kmu.gov.ua/news/promova-premyer-ministra-na-sesiyi-visokogo-rivnya-ramka-dlya-stalogo-procesu-vidnovlennya-v-ukrayini-v-mezhah-konferenciyi-z-pitan-vidnovlennya-ukrayini>.